

ارزیابی جایگاه پدافند غیر عامل در تامین امنیت مجتمع های مسکونی

سیده زهرا مشعلی¹، بهزاد وثیق² *

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد

اسلامی، اهواز، ایران. (mashaliz@yahoo.com)

2- گروه معماری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

3- عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول. (behzad_vasiz@yahoo.com)

⋮

چکیده

امنیت عبارت از اطمینان خاطری است که براساس آن، افراد در جامعه ای که زندگی می کنند، نسبت به حفظ جان، حیثیت و حقوق مادی و معنوی خود بیم و هراسی نداشته باشند. برخورداری از امنیت را می توان به عنوان طبیعی ترین و اساسی ترین حق افراد بشر تلقی کرد که مبنای برخورداری سایر حقوق و آزادی های اساسی بشر است. خانه به عنوان پیکره معماری منسجمی در محیط، هویت ما را محرز و با آسایش روانی و امنیت ما ارتباط مستقیمی پیدا می کند. با توجه به دانش کنونی بشر تدابیر پدافند غیر عامل در معماری می تواند علاوه بر کاهش خسارات تهدیدات بشر ساخته (مانند جنگ و بمباران هوایی)، در راستای کاهش خطرپذیری و افزایش ایمن سازی در برابر انواع خطرات طبیعی نیز مفید واقع شود. هدف این مقاله ارزیابی جایگاه پدافند غیر عامل در تامین امنیت مجتمع های مسکونی میباشد. در این مقاله با روش توصیفی-تحلیلی ابتدا منابع مکتوب مرتبط با موضوع جمع آوری، اطلاعات مورد نیاز استخراج و سپس با بررسی الگوها و مولفه های امنیت در مجتمع های مسکونی از طریق پدافند غیر عامل اطلاعات استخراج گردید. به نظر میرسد با استفاده از اصول طراحی مبتنی بر پدافند غیر عامل میتوان به امنیت در مجتمع های مسکونی دست پیدا کرد.

واژه های کلیدی: امنیت، مجتمع های مسکونی، پدافند غیر عامل، معماری

1- مقدمه

پژوهشگران در چارچوب واقع بینانه ای امنیت را در واژه های سیاسی و انتظامی تعریف کرده اند و بطور کلی بیشتر آن را به معنی حمایت از ارزش ها و مقابله با خطرها و دشمن می دانند [1]. امنیت را می توان یک حق بنیادین و پیش نیازی برای ابقا و ارتقای رفاه و سلامت مردم دانست. براساس تئوری نیازها در هرم مازلو در 1968، امنیت یکی از نیازهای ضروری و پایه ای برای تعالی انسان تلقی می شود، درست شبیه نیازهای فیزیولوژیک انسان که برای تداوم حیات ضرورت دارد و در مجموع ارتقای این مولفه بر سلامت و سعادت انسانها و در نتیجه جامعه تاثیر مستقیمی می گذارد [2]. چنین جیکوبز نظریه پرداز بزرگ شهری، در تبیین امنیت شهری به تعامل فضای فیزیکی و فرآیندهای اجتماعی که محیط را می سازند توجه نموده و بر فعال بودن فضا به عنوان عاملی در ایجاد یک محیط امن و موفق تاکید کرد. جیکوبز ایجاد حرکت، استفاده های فعال از سطح خیابان و فعالیت های خیابانی و مراقبت های طبیعی از این فعالیت ها را به عنوان مولفه هایی در جهت ساختن یک محیط خوب شهری قلمداد می کند. اسکار نیومن نیز در باب فضاهای قابل دفاع عنوان می کند که مردم و طرح ها در یک شهر خشونت آمیز رویکردهای مشابه در رفتارهای اجتماعی و در جهت توسعه یک محیط امن، پیروی می کنند. اخیرا کار تیم بیل هیلیر با استفاده از نرم افزار اسپیس سینتکس نیز در بعد کالبدی، تجمیع خیابان ها و لایه های آن را به عنوان مولفه های